

Trygghet för
vanligt folk

LOs 29e kongress

Motioner och utlåtanden Punkt 16. Facklig-politisk samverkan

Reviderat beslutsunderlag till
LOs ajournerade kongress 29 november–1 december 2021

Trygghet för vanligt folk

Hanadi Daboul, 41 år, deltagare i Skogsstyrelsens gröna jobb vid Tullgarns naturreservat.

Det är roligt på jobbet! Vi skojar med varandra och har en fin gemenskap, nästan som en familj. Visst är det jobbigt och tufft också. Det är nytt, spännande och ger nya upplevelser.

Många vet inte om den här satsningen på moderna beredskapsjobb mellan olika statliga myndigheter. Jag kände inte till det själv. När jag berättar för andra är de glada för min skull. Nu har jag arbetat här i en månad.

Just nu städar vi upp i beteshagarna och eldar upp avverkat sly. Vi får mycket gjort och det blir fint. Jag har fått se vackra platser där inte många andra har varit.

Tiden mellan arbete och studier i SFI är delad. Ena veckan arbetar vi måndag–onsdag och studerar torsdag–fredag. Andra veckan fortsätter studierna måndag–onsdag och arbetet tas upp igen på torsdag–fredag.

Sophia Gabrielsson

Innehåll

16. Facklig-politisk samverkan	5
Motionerna 16.1–16.10	

16. Facklig-politisk samverkan

Facklig-politisk samverkan bygger på ömsesidighet mellan organisationer som bär samma värderingar och ideologi samt en strävan efter samhällsförändringar på demokratisk grund. Detta kan och ska åstadkommas genom fackligt arbete i vissa fall och genom politiska beslut i andra fall, hela tiden med en respekt för varandras olika uppdrag och roller.

Den facklig-politiska samverkan är viktig, men lika viktigt är att vi håller en tydlig råsång mot facklig-politisk sammanblandning, med fria parter på arbetsmarknaden som träffar överenskommelser och avtal i förhandlingar utan statlig eller politisk inblandning.

LO skiljer på begreppen samverkan och påverkan. Samverkan bygger på att de samverkande organisationerna har gemensamma grundläggande värderingar. Den gemensamma strävan handlar om ökad frihet, jämlikhet och solidaritet och för en politik som tar sin utgångspunkt i löntagarnas vardag.

Det är uppenbart att den facklig-politiska samverkan under åren har inneburit att löntagarnas kunskap, erfarenhet och intressen har tagits bättre tillvara i samhällsutvecklingen.

Den facklig-politiska samverkan förutsätter inte gemensamma ställningstaganden i alla sakfrågor, men den förutsätter en samsyn i vilken riktning samhället ska utvecklas och vilka värderingar som ska vara vägledande i det arbetet. Detta är nu synnerligen påtagligt med en socialdemokratiskt ledd minoritetsregering. LO har varit och kommer även framåt att vara kritisk till flera av de kompromisser som har träffats med de liberala mittenpartierna.

Såväl påverkansarbete som facklig-politisk samverkan syftar till att påverka politiska beslut. Påverkansarbetet måste ständigt pågå vid sidan av den facklig-politiska samverkan gentemot partier och organisationer som bär demokratiska värderingar och traditioner.

Varje medlem måste själv ta beslut om vilket parti man vill stödja i allmänna val. För LO som förening finns dock ett intresse av att samverka med det parti som delar vår ideologiska grundsyn.

En breddad rekrytering med fackliga förtecken till politiska förtroendeuppdrag för Socialdemokraterna behövs för att säkerställa att löntagarnas kunskap, åsikter och erfarenheter bättre tas tillvara.

Både samverkan och påverkan har även en given plats i det internationella arbetet. Uppgiften blir allt viktigare i en globaliserad värld. Samarbetskommittén i Norden (SAMAK) är den självklara nordiska arenan. EU-medlemskapet innebär genom sin inrikespolitiska karaktär, sin storlek och dess mångfacetterade uppgifter, en annan arena där vi behöver agera.

16.1

Facklig-politisk verksamhet

Fastighetsanställdas Förbund avd Mjölby

LO har historiskt haft en facklig-politisk samverkan med Socialdemokraterna. Vi måste bli självständigare och samarbeta med fler. Vi borde bredda det facklig-politiska samarbetet till att gälla alla krafter som delar våra värderingar enligt stadgarnas målsättningsparagraf.

Där sägs att "LOs och förbundens strävanden att tillvarata arbetstagarnas intressen på arbetsmarknaden och inom näringslivet. LO ska därvid och i övrigt verka för en samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati präglad av jämlikhet och en feministisk grundsyn. Uppgiften utgår från den grundläggande synen om allas lika värde och rätt."

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO breddar fackligt-politiska arbetet till att även gälla alla som delar våra värderingar som till exempel Vänsterpartiet och våra breda folkrörelser som exempelvis Hyresgästföreningen.

16.2

Politiska samarbeten

Byggnadsarbetareförbundet region Stockholm–Gotland

Samhället har hårdnat och motsättningarna mellan olika grupperingar med rasism och fascism i släptåg blir värre. Utvecklingen är som vi ser och känner det styrd av kapitalets önskan om fria marknader, demonteringar av sociala rättigheter och avregleringar och har drivits politiskt av nyliberaler och rasistiska partier på högerkanten av politiken.

Det är nödvändigt för oss i fackföreningsrörelsen att både ställa motkrav på ett återuppriktande av välfärden i samhället och driva visioner, frågor och krav för en bättre framtid. För att klara av det måste alla goda krafter som är för social, politisk och ekonomisk demokrati kunna arbeta tillsammans i sakfrågor.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att samarbeten politiskt och fackligt ska kunna ske i sakfrågor med de individer, organisationer och partier som delar fackföreningsrörelsens värderingar om ekonomisk, social och politisk demokrati.

Utlåtande motionerna 16.1 och 16.2

16.1

att LO breddar fackligt-politiska arbetet till att även gälla alla som delar våra värderingar som till exempel Vänsterpartiet och våra breda folkrörelser som exempelvis Hyresgästföreningen.

16.2

att samarbeten politiskt och fackligt ska kunna ske i sakfrågor med de individer, organisationer och partier som delar fackföreningsrörelsens värderingar om ekonomisk, social och politisk demokrati.

Motionerna använder på ett föredömligt vis, delar av stadgarnas §1, där LOs uppgift anges. Denna paragraf är också ett centralt och viktigt styrmedel för LOs styrelse.

LO skiljer på begreppen samverkan och påverkan. Samverkan bygger på att de samverkande organisationerna har gemensamma grundläggande värderingar. Den gemensamma strävan handlar om ökad frihet, jämlikhet och solidaritet.

Även påverkansarbetet sker med syftet att påverka politiska beslut. Påverkansarbetet ska ständigt pågå vid sidan av den facklig-politiska samverkan, gentemot partier och organisationer som bär demokratiska värderingar och traditioner.

Facklig-politisk samverkan förutsätter inte gemensamma ställningstaganden i alla sakfrågor, men den förutsätter en samsyn i vilken riktning samhället ska utvecklas och vilka värderingar som ska vara vägledande i det arbetet.

En modern fackföreningsrörelse är trygg i sina värderingar och sin hemvist. Det är en självklar och viktig uppgift att kanalisera samhällskritik, att driva på reformarbetet och formulera egna politiska förslag.

Givet den tydliga uppdelningen mellan facklig-politisk samverkan och politisk påverkan, så anser LOs styrelse att motionärernas krav är väl uppfyllda.

Att förmå fler av LO-förbundens medlemmar att engagera sig facklig-politiskt, har framför allt betydelse för vilka frågor som får uppmärksamhet, var tyngdpunkten kommer att placera sig i debatten och att problemformuleringen blir ett relevant inslag i människors vardag.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motionerna 16.1, 16.2 besvarade.

16.3

Ett starkt kulturliv förutsätter en modern upphovsrätt

Musikerförbundet

De senaste decennierna har vi i Sverige förändrat vår konsumtion av musik drastiskt. Från att ha gått från LP och kassettband till cd och mp3:or. I dag står streamad musik för 90 procent av all musikkonsumtion i Sverige. Den stora fördelen med streamad musik är att piratkopieringen har minskat och att det finns större tillgänglighet. Nackdelen är dock att låtskrivare/upphovspersoner får minimalt betalt för sina verk. Musiker får i nuläget inte någon ersättning alls från digitala plattformar som Spotify, samt att det i dag inte finns någon som har möjlighet att granska om utbetalningarna är korrekta.

Oavvislig ersättningsrätt

Trots att mer än 90 procent av all musikkonsumtion i dag består av streaming finns det fortfarande ingen lagstadgad rätt till ersättning för artister och musiker i samband med att deras verk strömmas genom digitala kanaler som exempelvis Spotify och Youtube. En låt som en musiker har varit med på kan spelas oändligt många gånger på till exempel Spotify, Apple Music eller liknande "on-demand-tjänster" utan att generera någon som helst ersättning till musikern. Ersättningen går i stället till skivbolaget. Möjligheten för artister och musiker att få ersättning via streaming i dag grundas i stort på hur stark förhandlingsposition de har i förhållande till musikbolagen.

Styrkeförhållanden i förhandlingar mellan å ena sidan stora globala aktörer som musikbolag och streamingtjänster och å andra sidan enskilda musiker och artister är i dag väldigt ojämlika. Musikernas fackliga organisationer behöver ytterligare verktyg för att kunna förhandla om en mer rättvis fördelning.

Det bör av denna anledning införas en garanterad rätt till ersättning till artister och musiker när deras prestationer spelas via streamingtjänster. Denna ersättning ska komma ovanpå befintliga kontrakt. Det betyder att utövande musiker skulle ha rätt till ytterligare ersättning om deras låt spelas på streamingtjänster, även om de överlåtit sina rättigheter till ett skivbolag mot en engångsersättning. Ersättningen ska vara oavvislig (det vill säga den ska inte gå att förhandla bort individuellt) och vara föremål för insamling via utövares kollektiva förvaltningsorganisationer, vilket i Sveriges fall är SAMI.

EUs nya upphovsrättsdirektiv, som just nu håller på att implementeras i svensk lagstiftning, syftar till att underlätta en gemensam inre marknad för digital användning av upphovsrättsligt skyddat material. Även om det inte finns någon direkt reglering med i direktivet om en oavvislig ersättningsrätt så finns det möjlighet för svenska staten att införa en sådan. Enligt artikel 18 i direktivet har Sverige en skyldighet att säkerställa att upphovspersoner och utövande konstnärer "har lämplig och proportionerlig ersättning". Här finns det en öppning för den svenska staten att säkerställa en mer rättvis fördelning av intäkterna från streamingtjänster.

Transparens och granskning

Enligt svensk lag har rättighetshavare på musikområdet rätt till ersättning när deras alster används i olika sammanhang. Den digitala revolutionen i allmänhet och streaming i synnerhet, har lett till enorma mängder data som underlag vid utbetalningar för dessa ersättningar.

Miljarder datahändelser genereras varje månad, vilket i sin tur ska analyseras och användas som beräkningsunderlag vid utbetalningar av royalties till "musikkonstnärer" som artister och låtskrivare etcetera.

Det har blivit sådana mängder att det inte längre går att granska datan manuellt. Ingen vet med säkerhet hur korrekta dessa utbetalningar är eftersom ingen ännu granskat dessa väldiga datavolymer.

Ofta anlitas externa it-företag på billigare marknader utanför Sveriges gränser, som bearbetar datan för underlag till royaltyutbetalning. Det finns inte heller någon samordning i beräkningar eller en översyn av data som samlas ihop.

Den statliga myndighet som har tillsynsansvar över upphovsrätten är Patent- och registreringsverket (PRV). De genomför inga kvalitetsgranskningar där datan uppstår eller granskningar i mellanleden på hur beräkningarna sker eller uppföljningar på att datan analyseras på ett sätt som gör att rättighetshavarna får den ersättning som de enligt lag och avtal har rätt till. Det gör i sin tur att det i dag inte finns någon som vet om lagen och avtalen följs, om upphovsrättsinnehavarna får den ersättning de har rätt till. Det är upp till varje skivbolag, distributör, streamingtjänst, musikförlag, upphovsrättssällskap eller annan leverantör, att analysera och bearbeta den enorma mängd data som genereras dagligen och kontrollmyndigheten har inga möjligheter att följa upp om beräkningarna stämmer.

Politiken har genom upphovsrättslagstiftningen beslutat att musikskaparna ska få betalt när deras prestationer används. Men sedan dess har musikbranschen utvecklats så att de globala bolagen, till exempel via Spotify, bygger upp affärsmodeller och gigantiska system som inte är transparenta. De verktyg som politiken har givit oss fungerar inte längre fullt ut. Det är mycket stora ekonomiska belopp som flödar genom dessa dataströmmar och det är svårt att kontrollera att pengarna hamnar där de hör hemma. Det är en ekonomisk rättvisefråga för såväl musikskapare som andra rättighetshavare och för samhället som riskerar att gå miste om skatteintäkter.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO verkar för att svenska staten införlivar en oavvislig ersättningsrätt för artister och musiker från digitala plattformar som till exempel Spotify,

att LO verkar för att svenska staten (exempelvis genom PRV) bevakar och säkerställer att den bakomliggande datan är korrekt så att insamlade medel fördelas till rätt rättighetshavare samt

att LO ställer sig bakom principen att musiker och andra upphovspersoner ska tillförsäkras en skälig del av de ekonomiska värden som deras arbete genererar.

Utlåtande motion 16.3

16.3

att LO verkar för att svenska staten införlivar en oavvislig ersättningsrätt för artister och musiker från digitala plattformar som till exempel Spotify,

att LO verkar för att svenska staten (exempelvis genom PRV) bevakar och säkerställer att den bakomliggande datan är korrekt så att insamlade medel fördelas till rätt rättighetshavare samt

att LO ställer sig bakom principen att musiker och andra upphovspersoner ska tillförsäkras en skälig del av de ekonomiska värden som deras arbete genererar.

Motionären tar upp en viktig fråga som alltför ofta försumrats i diskussionen om rättvisa löner, musikers och andra kulturarbetares rätt att få skälig ersättning för sitt arbete. Som motionären påpekar har låtskrivare och upphovspersoner fått det allt svårare att få en rimlig ersättning för det arbete de utför, ett problem som blivit uppenbart i ljuset av att streaming i dag blivit den dominerande delen av musikkonsumtionen.

LOs styrelse instämmer självklart i motionens krav att musiker och andra upphovspersoner ska tillförsäkras en skälig del av de ekonomiska värden som deras arbete genererar samt garanteras en skälig ersättningsrätt från digitala plattformar.

Motionären föreslår också att staten, genom exempelvis Patent- och registreringsverket (PRV), bevakar och säkerställer att den bakomliggande datan är korrekt så att medel fördelas till rätt rättighetshavare.

Huruvida det är just PRV som ska ha detta ansvar kan diskuteras då det skulle innebära att deras uppdrag till stor del förändras jämfört med i dag. Styrelsen delar dock motionärens principiella uppfattning.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motionen 16.3.

16.4

Rysk roulette?

Handelsanställdas förbund avd 20 Stockholm

Reklam för tobak är i dag förbjudet i Sverige. På cigarettpaketen varnas du dessutom för hur du kommer att dö i förtid om du röker. Alkohol får man göra reklam för men det måste ske inom strikta ramar. Det får till exempel inte vara glada människor på bilden som tar sig ett glas. Men när det gäller olika sorters spel finns det knappt några restriktioner alls. Det är till och med tillåtet att ge ut bonusar till nya spelare. Tänk dig att du kommer till Systembolaget och får erbjudandet ”köp en flaska vodka, få en dunk vin på köpet”.

I samband med denna reklam så finns det ofta reklam för lätt lånade pengar. Den gör att många av de spelberoende lånar stora summor för att vinna tillbaka sin förlust.

Många av våra medlemmar lider av spelmissbruk. Det är ett missbruk som är väldigt svårt att upptäcka. Det sista man vill är ju att förlora sin inkomstkälla. Och precis som med allt annat missbruk så får detta missbruk ofta förödande konsekvenser både för den som missbrukar och för alla som står den personen nära.

Det är dags att sätta stopp för detta och se över lagstiftningen för hur man får marknads-

föra spel och se över låneinstitutens marknadsföring samt möjligheten att söka obegränsat antal lån på en gång. Samhället måste ta sitt ansvar även för detta missbruk.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO genom opinionsbildning verkar för att lagstiftningen kring spelreklam skärps.

16.5

Lex Knuters

Elektrikerförbundet verksamhetskrets 1

Spelmissbruk är förödande, det splittrar familjer och tar liv. Detta är en vardag för spelmissbrukare. Det drabbar inte bara den enskilde utan det drabbar även vänner, familjer och samhället i stort. För oss är det helt ofattbart hur spelmarknaden har fått expandera lavinartat. Vart man än vänder sig så bombarderas man av spelreklam och samtidigt en massa olika erbjudanden för diverse snabb lån utan någon som helst säkerhet. Har man ett spelmissbruk och hela tiden får mötas av spelreklam och olika låneerbjudanden så blir det extremt svårt att sluta. De räcker med att du slår på tv:n, lyssnar på radio, surfar på nätet eller åker i kollektivtrafiken så möts du av denna lukrativa reklam.

Det spelar ingen roll hur mycket du spelat bort för spelbolagen är experter på att lura in dig igen, allt i tron om att du ska vinna tillbaka dina pengar samtidigt som låneinstitutet skuldbelägger personer utan kontroll över hur deras ekonomi ser ut.

Vi hade själva en vän som hette Karl Knuters, han var verkligen en helt underbar vän och ville väl. Behövde du hjälp eller bara ville snacka så fanns han där. Knuters som han kallades hade ett spelmissbruk, något han inte var öppen med vilket man kan förstå. Han hade flera miljoner i spelskulder som ledde till att Knuters valde att ta sitt liv på julafton 2018 och lämnade ett stort hål i våra hjärtan. Vi (och Knuters anhöriga) vill att det som hände Knuters inte ska gå obemärkt förbi.

Spelbolagen och låneinstitutet skyr inga medel för att locka till sig kunder och detta måste få ett stopp. Vi som fackförbund har medlemmar som har spelmissbruk så här måste vi göra mer. Vår uppgift är att värna om våra medlemmar så vi anser att vi måste ta fighten mot detta. Socialdemokraterna har som regering inte gjort tillräckligt för att motverka detta.

Därför anser vi bland annat att reklamen som alla spelbolag och låneinstitut använder sig av ska regleras hårdare genom att spelreklamen ska minimeras och på allmänna ytor helt förbjudas. Speciellt i kollektivtrafiken, där det redan finns begränsningar på andra områden så som alkohol, tobak och nakenhet med mera, för trivseln skull. Att då rädda liv* borde vara en ännu viktigare anledning till ett förbud på just dessa platser.

Därför bör spelreklamen minst omfattas av liknade regler som det är för alkohol och tobaksreklam. Även regelverken, villkoren, arbetssättet som många av dessa spelbolag använder sig av måste förändras omgående. För att säkerställa att inte fler hamnar i samma situation som Knuters måste spelbolagens kontroll och övervakning förbättras.

Det ska inte heller vara möjligt att som i Knuters fall kunna skuldbelägga sig till 33 stycken olika låneinstitut samtidigt (!). Detta måste begränsas och regleras.

Vi vill slå ett slag för alla spelmissbrukare för att de ska få den hjälp de behöver och förtjänar. Det som hände Knuters ska aldrig mer behöva drabba en människa igen. Låt inte hans död vara förgäves.

* Rädda liv: Hösten 2018 gjordes det en registerstudie av drygt 2 000 svenskar som Anders Håkansson, professor vid Lunds universitet, utförde tillsammans med en kollega. Där framgick det att spelberoende har femton gånger så hög självmordsdödlighet än befolkningen i övrigt. Detta är inte så konstigt menar Henrik Armus som är förbundsordförande för Spelberoendes riksförbund. Henrik säger vidare att de senaste åren har besöken på deras mottagningar ökat enormt, besöksantalet har ökat 20 procent varje år.
Källa: Tidningen Elektrikern, artikel från 2019-02-11, journalist Anna Norling.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO verkar för att spelreklamen minimeras och på allmänna platser helt förbjuds likt vad som beskrivs i motionen,
att LO verkar för att spelbolagen regleras hårdare med syfte att deras kontroll och övervakning förbättras över spelarnas situation,
att LO verkar för att hårdare regler införs för låneinstituten likt vad som beskrivs i motionen samt
att LO driver dessa frågor gentemot de politiska partierna i riksdagen.

16.6

Lex Knuters

Kommunalarbetareförbundet avd Stockholms län

Spelmissbruk är förödande, det splittrar familjer och tar liv. Detta är en vardag för spelmissbrukare. Det drabbar inte bara den enskilde utan det drabbar även vänner, familjer och samhället i stort. För oss är det helt ofattbart hur spelmarknaden har fått expandera lavinartat.

Vart man än vänder sig så bombarderas man av spelreklam, och samtidigt med massa olika erbjudanden för diverse snabblån utan någon som helst säkerhet. Har man ett spelmissbruk och hela tiden får mötas av spelreklam och olika låneerbjudanden, så blir det extremt svårt att sluta.

Det räcker med att du slår på tv:n, lyssnar på radio, surfar på nätet eller åker i kollektivtrafiken så möts du av denna lukrativa reklam. Det spelar ingen roll hur mycket du spelat bort för spelbolagen är experter på att lura in dig igen, allt i tron om att du ska vinna tillbaka dina pengar samtidigt som låneinstituten skuldbelägger personer utan kontroll över hur deras ekonomi ser ut.

Vi hade själva en vän som hette Karl Knuters. Han var verkligen en helt underbar vän och ville väl. Behövde du hjälp eller bara ville snacka, så fanns han där. Knuters, som han kallades, hade ett spelmissbruk, något han inte var öppen med vilket man kan förstå. Han hade flera miljoner i spelskulder som ledde till att Knuters valde att ta sitt liv på julafton 2018 och lämnade ett stort hål i våra hjärtan. Vi (och Knuters anhöriga) vill att det som hände Knuters inte ska gå obemärkt förbi.

Spelbolagen och låneinstituten skyr inga medel för att locka till sig kunder och detta måste få ett stopp. Vi som fackförbund har medlemmar som har spelmissbruk, så här måste vi göra mer. Vår uppgift är att värna om våra medlemmar. Vi anser därför att vi måste ta fighten mot detta. Socialdemokraterna har som regering inte gjort tillräckligt för att motverka detta.

Därför anser vi bland annat att reklamen som alla spelbolag och låneinstitut använder sig av ska regleras hårdare genom att spelreklamen ska minimeras och helt förbjudas på allmänna ytor. Speciellt i kollektivtrafiken, där det redan finns begränsningar på andra områ-

den såsom alkohol, tobak och nakenhet med mera för trivselns skull. Att då rädda liv* borde vara en ännu viktigare anledning till ett förbud på just dessa platser.

All spelreklam ska minst omfattas av samma regler som det är för alkohol och tobaksreklam. Även regelverken, villkoren, arbetssättet som många av dessa spelbolag använder sig av måste förändras omgående. För att säkerställa att inte fler hamnar i samma situation som Knuters måste spelbolagens kontroll och övervakning förbättras.

Det ska inte heller vara möjligt att som i Knuters fall kunna skuldbelägga sig till 33 stycken olika låneinstitut samtidigt! Detta måste begränsas och regleras. Vi vill slå ett slag för alla spelmissbrukare för att de ska få den hjälp de behöver och förtjänar. Det som hände Knuters ska aldrig mer behöva drabba en människa igen. Låt inte hans död vara förgäves!

Karl Knuters anhöriga har läst motionen och de står bakom motionen i sin helhet.

* Rädda liv: Hösten 2018 gjordes det en registerstudie av drygt 2 000 svenskar som Anders Håkansson, professor vid Lunds universitet, och hans kollega utförde. Där framgick det att spelberoende har femton gånger så hög självmordsdödlighet än befolkningen i övrigt. Detta är inte så konstigt menar Henrik Armus som är förbundsordförande för Spelberoendes Riksförbund. Henrik Armus säger vidare att de senaste åren har besöken på deras mottagningar ökat enormt, besöksantalet har ökat med 20 procent varje år.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO verkar för att spelreklamen minimeras och helt förbjuds på allmänna platser i enlighet med motionen,

att LO verkar för att spelbolagen regleras hårdare med syfte att deras kontroll och övervakning förbättras över spelarnas situation,

att LO verkar för att hårdare regler införs för låneinstituterna i enlighet med motionen samt att LO ska driva dessa frågor gentemot de politiska partierna i riksdagen.

Utlåtande motionerna 16.4–16.6

16.4

att LO genom opinionsbildning verkar för att lagstiftningen kring spelreklam skärps.

16.5

att LO verkar för att spelreklamen minimeras och på allmänna platser helt förbjuds likt vad som beskrivs i motionen,

att LO verkar för att spelbolagen regleras hårdare med syfte att deras kontroll och övervakning förbättras över spelarnas situation,

att LO verkar för att hårdare regler införs för låneinstituten likt vad som beskrivs i motionen samt

att LO driver dessa frågor gentemot de politiska partierna i riksdagen.

16.6

att LO verkar för att spelreklamen minimeras och helt förbjuds på allmänna platser i enlighet med motionen,

att LO verkar för att spelbolagen regleras hårdare med syfte att deras kontroll och övervakning förbättras över spelarnas situation,

att LO verkar för att hårdare regler införs för låneinstituten i enlighet med motionen samt

att LO ska driva dessa frågor gentemot de politiska partierna i riksdagen.

Spelmissbruk är ett allvarligt problem som ger stora sociala och ekonomiska konsekvenser både för dem som spelar, deras anhöriga, kollegor och för samhället i stort. Spelproblem finns i alla befolkningsgrupper och är ett problem samhället måste ta på största allvar.

Folkhälsomyndigheten räknar med att cirka fyra procent av befolkningen i åldern 16–87 år, det vill säga ungefär 340 000 personer, har problem med sitt spelande och drygt 165 000 personer delar hushåll med någon som har ett problemspelande. 68 000 av dessa är barn. Detta är således ingen liten fråga.

Från och med 2018 omfattar kommunernas ansvar att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra substanser, även spel om pengar. LOs styrelse anser att denna förändring är en viktig förbättring.

En ny spellag trädde i kraft den 1 januari 2019 som bland annat kräver licenser för att få agera på den svenska spelmarknaden. De som har fått en licens måste enligt lag ta ansvar för sina kunder och ingripa om en person visar på överdrivet spelande. Dessutom måste alla spelbolag vara kontrollerade mot spelinspektionens självavstängningsregister spelpaus.se. I dag har cirka 65 000 personer anmält sig till registret. Det här är viktiga delar för att stävja spelmissbruket, men det räcker inte. LOs styrelse anser dock att regelverket måste utvärderas innan en ny reglering utkrävs.

En viktig del i att minska spelmissbruk är att minska lockelsen av att spela. LOs styrelse delar motionärens ståndpunkt om att reklam från spelbolag och låneinstitut är alldeles för omfattande och snarast bör minskas. Spelbolagen avsatte 2020 hela 3,7 miljarder kronor på reklam. Observera att direktreklam och sociala medier inte ingår i denna siffra.

Regeringen tillsatte en utredning 2019 som tittade på om det går att förbjuda eller begränsa marknadsföringen av spel. De undersökte bland annat om det går att införa liknande bestämmelser som gäller kring marknadsföring av alkohol. Utredningen presenterade sina förslag den 31 oktober 2020. Bland annat föreslog utredningen att införa tidsgränser för när viss reklam för spel skulle få visas och att en högsta förlustgräns

för spel på värdeautomater borde införas permanent. Reglering kring förlustgränser infördes tillfälligt under coronapandemin.

LOs styrelse kommer att verka för att spelreklamen minimeras och helt förbjuds på allmänna platser precis som motionärerna yrkar.

När låneinstitut marknadsför sina ”snabblån” finns det krav på att de ska märkas med en varningstriangel. Det är bra, men långt ifrån tillräckligt. Att ge kredit är inte tillåtet för ett licensierat spelbolag, men kan erbjudas av andra bolag. En kreditprövning ska således alltid göras, men ett problem är att dessa kreditprövningar inte samkörs, vilket medför att en person kan låna från flera låneinstitut, utan att det syns hos alla kreditupplysningsbolag. Detta anser LOs styrelse borde ändras.

Alla partier i riksdagen har uttryckt att Sverige ska ha en sund spelmarknad där de negativa aspekterna ska begränsas. Om detta är man överens, varför ett särskilt påverkansarbete gentemot alla riksdagspartier inte bedöms som nödvändigt. Fokus bör ligga på den allmänna debatten och på upplysning kring detta samhällsproblem.

Vi behöver ordning och reda på spelmarknaden och ett starkt skydd för konsumenterna. Mycket har gjorts men det finns mer att göra.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att bifalla motionerna 16.4, 16.5 (att-sats 1), 16.5 (att-sats 3), 16.6 (att-sats 1), 16.6 (att-sats 3) samt **att** avslå motionerna 16.5 (att-sats 2), 16.5 (att-sats 4), 16.6 (att-sats 2), 16.6 (att-sats 4).

16.7

Avskaffa monarkin

Elektrikerförbundet verksamhetskrets 1

Sveriges regeringsforms allra första mening är att all offentlig makt i Sverige utgår från folket. Här betonar vi att det gäller all offentlig makt. Samtidigt som det är vår grundlags inledande paragraf har vi en monarkisk statschef vars enda riktiga mandat är att han föddes med rätt kön i rätt familj vid rätt tidpunkt.

Vi tycker inte att det är värdigt ett demokratiskt land, vilket består av oss 10 miljoner svenskar, att vi fortfarande har en kungafamilj där man får arva sitt ämbete. Ens möjligheter ska inte avgöras beroende på vilken familj du föds in i. Kungahuset kostar svenska staten över en miljard kronor per år vilket motsvarar lönerna för 2 500 sjuksköterskor eller 2 300 lärare. År efter år har kungahuset äskat mer pengar i budgeten och hänvisar till samma säkerhetsargument och år efter år får de mer pengar.

Samtidigt omfattas inte kungahuset av offentlighetsprincipen. De 140 miljoner kronor vi skickar direkt från statskassan behöver aldrig redovisas och därför görs det inte heller. Samtidigt finns det ingen arbetsplikt på kungafamiljen, trots de tunga och dyra uppdrag de har, vilket har lett till att vi har bland världens mest avslappnade statschefsfamiljer. Hur hårt jobbar de egentligen?

År 2011 (alltså innan föräldraskapet) hade Victoria aktiviteter under 118 dagar, vilket innebär 24 veckors arbete och 28 veckors semester. 2016 hade kungen aktiviteter under 145 dagar och helt tomt 220 dagar, vilket innebär 29 veckors arbete och 23 veckors semester. Madeleine hade aktiviteter under 20 dagar, vilket är nästan lika många arbetsdagar som vi andra har semester, per år. Låt oss också komma ihåg att en stor del av dessa "arbetsdagar" består av enstaka uppgifter per dag, där många av de inte är statschefssysslor. Av 234 aktiviteter Hovet tilldelat kungen är endast 50 av dessa traditionella statschefssysslor såsom konseljer, utrikesnämnden, statsbesök, diplomatmottagningar och audienser.

Om de tror det är hårda arbetsdagar får de gärna komma och jobba som elektriker en vecka.

Monarkin är en evig symbol för det klassamhälle vi än i dag kämpar för att förstöra. Monarkin representerar feodalism, ojämställdhet, klassamhället och inget annat. En organisation som representerar den större delen arbetare i landet måste ge sig in i debatten om vårt lands demokrati.

Vårt fackliga arbete har kommit långt för att skapa ett jämställt samhälle, men så länge vi har en kung eller en drottning som statschef kommer vi aldrig kunna bli ett jämställt samhälle. För problemet är inte att vi har en kung. Problemet är att vi är 10 miljoner undersåtar.

https://www.republikanskaforeningen.se/wp-content/uploads/2018/05/Monarkins-verkliga-kostnader_20180521.pdf

**Vi föreslår att kongressen beslutar
att LO verkar för att monarkin avskaffas i Sverige.**

16.8

Avskaffa monarkin

Kommunalarbetareförbundet avd Stockholms län

Sveriges regeringsforms allra första mening är att all offentlig makt i Sverige utgår från folket. Här betonar vi att det gäller all offentlig makt. Samtidigt som det är vår grundlags inledande paragraf har vi en monarkisk statschef vars enda riktiga mandat är att han föddes med rätt kön, i rätt familj, vid rätt tidpunkt.

Vår uppfattning är att alla människor i Sverige ska ha lika villkor och möjligheter, vilket betyder att om vi ska ha en demokrati, då ska även en dotter med Downs syndrom kunna bli kung.

Vi tycker inte att det är värdigt ett demokratiskt land, vilket består av oss 10 miljoner svenskar, att vi fortfarande har en kungafamilj där man får arva sitt ämbete. Dina möjligheter ska inte avgöras beroende på vilken familj du föds in i. Kungahuset kostar svenska staten över en miljard kronor per år, vilket motsvarar lönerna för 2 500 sjuksköterskor eller 2 300 lärare. År efter år har kungahuset äskat mer pengar i budgeten och hänvisar till samma säkerhetsargument och år efter år får de mer pengar.

Samtidigt omfattas inte kungahuset av offentlighetsprincipen. De 140 miljoner kronor vi skickar direkt från statskassan behöver aldrig redovisas och därför görs det inte heller. Samtidigt finns det ingen arbetsplikt för kungafamiljen, trots de tunga och dyra uppdrag de har, vilket har lett till att vi har en bland världens mest avslappnade statschefsfamiljer. Hur hårt jobbar de egentligen?

År 2011 (alltså innan föräldraskapet) hade Victoria aktiviteter under 118 dagar, vilket innebär 24 veckors arbete och 28 veckors semester. År 2016 hade kungen aktiviteter under 145 dagar och helt tomt 220 dagar, vilket innebär 29 veckors arbete och 23 veckors semester. Madeleine hade aktiviteter under 20 dagar, vilket är nästan lika många arbetsdagar som vi andra har semester per år. Låt oss också komma ihåg att en stor del av dessa "arbetsdagar" består av enstaka uppgifter per dag, där många av dem inte är statschefssysslor. Av 234 aktiviteter Hovet tilldelat kungen är endast 50 av dessa traditionella statschefssysslor såsom konseljer, utrikesnämnden, statsbesök, diplomatmottagningar och audienser. Om de tror att det är hårda arbetsdagar får de gärna komma och jobba som undersköterska en vecka.

Monarkin är en evig symbol för det klassamhälle vi än i dag kämpar för att förstöra. Monarkin representerar feodalism, ojämställdhet, klassamhället och inget annat. En organisation som representerar den större delen arbetare i landet måste ge sig in i debatten om vårt lands demokrati.

Vårt fackliga arbete har kommit långt för att skapa ett jämställt samhälle, men så länge vi har en kung eller en drottning som statschef kommer vi aldrig kunna bli ett jämställt samhälle. För problemet är inte att vi har en kung. Problemet är att vi är 10 miljoner undersåtar.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO verkar för att monarkin avskaffas i Sverige.

Utlåtande motionerna 16.7 och 16.8

16.7

att LO verkar för att monarkin avskaffas i Sverige.

16.8

att LO verkar för att monarkin avskaffas i Sverige.

Motionerna argumenterar för en angelägen principiell fråga. LOs styrelse delar uppfattningen om att demokratiskt statskick genom monarkins avskaffande är riktig.

Den nuvarande regeringsformen som reglerar statskicket utformades i början av 1970-talet efter en kompromiss mellan partier som sinsemellan hade helt olika uppfattningar i den principiella frågan om vi ska ha monarki eller republik. Det var en uppgörelse som innebar att Sverige ska vara en monarki, men att monarken inte ska ha några politiska utan enbart representativa och ceremoniella funktioner.

Frågan har behandlats vid tidigare LO-kongresser med beslutet att bifalla dessa att-satsers innehåll. LO har således redan ett ställningstagande, varmed styrelsen finner att kravet redan är tillgodosett.

Styrelsens uppfattning är dock att denna fråga inte kommer att prioriteras under kongressperioden.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motionerna 16.7, 16.8 besvarade.

16.9

Kriminalvården ska även vara vårdande

Handelsanställdas förbund avd 4 Kristianstad

Kriminaliteten växer i dagens samhälle och detta märks tydligt med ökat antal rån, hot och våld inom butiksbranschen. Det är fler och fler anställda som blir utsatta och drabbade av den växande kriminaliteten.

Det finns flera anledningar till den ökade kriminaliteten. En del av problemet kan vara en överbelastad kriminalvård som inte hinner behandla klienterna för att förhindra återfall utan det blir mer och mer förvaring i stället.

Det arbetas med att samtals- och behandlingsmetoder ska bli en naturlig del för både kriminalvårdare och klienter på anstalterna. Det behövs ännu mer resurser och bättre förutsättningar för att kunna bedriva dessa samtals- och behandlingsmetoder i den anstaltskultur som råder i dag.

Genom återfallsförebyggande arbete, som kan byggas in i kriminalvården, så ökar möjligheten till att bryta klienternas beteendemönster och chanserna till varaktig förbättring.

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO ska påverka politiskt för att ökade resurser tillförs kriminalvården riktat till den vårdande verksamheten.

16.10

Införande av snabbdomstol

Transportarbetareförbundet avd 4

Det rådande klimatet i Sverige har blivit både kallare och råare. Brottsligheten har klivit allt längre ner i åldrarna. Att få vänta flera månader kanske år för att ett mål ska tas upp, det kanske till och med avskrivs för att det inte är tillräckligt allvarligt. Det ger fel signaler.

Om det inte stoppas i tid kommer fler brott att begås innan något händer. Denna väntan är inte bra för vare sig gärningsman eller brottsoffer. Det skapar bara en frustration i samhället. Något måste ske – och det NU!

Vi föreslår att kongressen beslutar

att LO verkar för införande av snabbdomstol,

att LO verkar för att lättare brott inte ska skjutas upp,

att LO verkar för att lättare brott inte ska avskrivas samt

att LO verkar för tryggheten för LO-kollektivet.

Utlåtande motionerna 16.9 och 16.10

16.9

att LO ska påverka politiskt för att ökade resurser tillförs kriminalvården riktat till den vårdande verksamheten.

16.10

att LO verkar för införande av snabbdomstol,

att LO verkar för att lättare brott inte ska skjutas upp,

att LO verkar för att lättare brott inte ska avskrivas samt

att LO verkar för tryggheten för LO-kollektivet.

För många av våra medlemmar är hot, våld och annan brottslighet en del av vardagen. Det är också ofta LO-förbundens medlemmar som arbetar med att bekämpa brott; brandmän släcker bilbränder, väktare bevakar värdetransporter, fritidsledare upptäcker när unga hamnar i problem, kriminalvårdare arbetar med att förhindra återfall i brott och så vidare. Frågor om kriminalitet, om brott och straff, är alltså en fråga som i högsta grad berör LO-förbundens medlemmar.

Motion 16.9 tar upp frågan om den svenska kriminalvården och föreslår mer resurser till den vårdande verksamheten. LOs styrelse är helt överens med motionären om att kriminalvården behöver tillföras ökade resurser. Så sker också i dag. I senaste budgetpropositionen höjs anslagen till kriminalvården med sammanlagt 1,6 miljoner kronor till och med 2023. I vårändringsbudgeten 2021 tillfördes ytterligare 56 miljoner kronor, varav sex miljoner satsas särskilt på att förstärka Kriminalvårdens återfallsförebyggande arbete med fokus på insatser för unga dömda.

Motion 16.10 tar upp frågan om den ibland alltför långsamma domstolsprocessen och föreslår att snabbdomstolar införs. Styrelsen delar frustrationen över att det ibland kan dröja alltför länge innan ett mål tas upp och avgörs. En effektiv och fungerande domstolsprocess är viktig för att människor ska ha fortsatt förtroende för rättssystemet.

Regeringen har därför tillsatt en utredning för att göra modellen för snabbförfarande i brottmål till en permanent del av rättsprocessen i hela landet. Utredningen ska också föreslå andra åtgärder som syftar till en snabbare domstolsprocess när det är möjligt. Den lämnar sitt betänkande i juni 2021.

Styrelsen föreslår att kongressen beslutar

att anse motionerna 16.9, 16.10 besvarade.

Trygghet för vanligt folk

– det är temat på LOs 29:e ordinarie kongress.

Utan medlemmarna i LO-förbunden stannar det svenska samhället. Det är vårt arbete som, varje dag, dygnet runt får Sverige att fungera. Vi bär upp samhället. Vi är samhället.

Tillsammans har vi skapat en svensk modell att vara stolta över. Men den svenska modellen är utmanad av allt fler osäkra anställningar, nedskärningar och minskad trygghet. Nu måste utvecklingen vända.

Trygghet för LO-förbundens medlemmar innebär fasta jobb med bra löner och bra arbetsvillkor. Men det räcker inte. Tryggheten måste också säkras genom bra och tillgängliga bostäder, genom en utbyggd välfärd och genom kollektivtrafik som fungerar. För alla.

LO vill vara med och forma framtidens arbetsmarknad och framtidens samhälle. I de 339 motionerna till kongressen behandlas en mängd frågor som berör miljoner löntagare i Sverige. Det genomgående temat är att jämlikheten måste öka. På jobbet, i välfärden och i hemmet.

Så skapar vi trygghet för vanligt folk.